

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE K POSTNÍ DOBĚ 2019

„Vždyť tvorstvo v očekávání touží po zjevení Božích synů.“
(Řím 8,19)

Drazí bratři a sestry!

Prostřednictvím Matky církve nám Bůh každý rok „dává připravovat se ve zbožnosti a horlivé lásce na slavnost velikonočních tajemství (...) v nichž rosteme k plnosti synovství skrze našeho Pána Ježíše Krista“ (srov. První preface postní). Tak můžeme kráčet od jedné Velikonoc ke druhé směrem k naplnění spásy, kterou jsme již získali díky Kristovu velikonočnímu tajemství, „neboť naše spása je předmětem naděje“ (Řím 8,24). Tajemství spásy v nás během našeho pozemského života už působí a je dynamickým procesem, který zahrnuje také dějiny všeho stvoření. Svatý Pavel dokonce říká: „Vždyť tvorstvo v očekávání touží po zjevení Božích synů“ (Řím 8,19). V této perspektivě bych chtěl nabídnout několik podnětů k úvaze, jež by nás během nastávající postní doby doprovázela na naší cestě ke konverzi.

1. Spása stvoření

Slavení velikonočního tridua Kristova utrpení, smrti a zmrtvýchvstání, vrchol liturgického roku, nás pokaždé vyzývá, abychom prožívali přípravu na ně s vědomím, že naše připodobnění Kristu (srov. Řím 8,29) je nedocenitelným darem Božího milosrdenství.

Pokud člověk žije jako dítě Boží, pokud žije jako člověk vykoupený, pokud se nechává vést Duchem Svatým (srov. Řím 8,14) a dokáže poznávat a uvádět do praxe Boží zákon, počínaje zákonem vepsaným do jeho srdce a do přírody, pak koná dobro i pro stvoření a spolupracuje na jeho vykoupení. Proto si stvoření, jak říká svatý Pavel, toužebně přeje, aby se projevil Boží děti, tedy aby ti, kdo se těší z milosti Ježíšova velikonočního tajemství, naplno prožívali jeho plody, jež mají dosáhnout své plné zralosti vykoupením samotného lidského těla. Když Kristova láska promění život svatých – ducha, duši i tělo – oni vzdávají Bohu chválu a modlitbou, kontemplací a uměním do ní zapojují i tvory, jak to podivuhodně ukazuje *Píseň bratra slunce* sv. Františka z Assisi (srov. encyklika *Laudato si'*, 87). Avšak harmonie vytvořená vykoupením je na tomto světě stále ještě ohrožována negativní silou hříchu a smrti.

2. Zničující síla hříchu

Když totiž nežijeme jako Boží děti, často se chováme vůči bližnímu i vůči ostatním tvorům – ale také vůči sobě – zničujícím způsobem a více či méně vědomě akceptujeme, že je můžeme využívat ke svému potěšení. Převládající nestrídmost pak vede k životnímu stylu, který překračuje hranice respektu k našemu lidství i k přírodě. Řídíme se neovladatelnými touhami, které jsou v *Knize moudrosti* připisovány bezbožníkům, anebo těm, kdo při svém konání nedbají na Boha ani na budoucí naději (srov. 2,1-11). Pokud nejsme trvale zaměřeni na Velikonoce, na horizont Zmrtvýchvstání, je jasné, že se nakonec prosadí logika *mít všechno hned a mít stále více*.

Víme, že příčinou všeho zla je hřích. Od chvíle, kdy se mezi lidmi objevil, přerušil naše spojení s Bohem, s ostatními lidmi i se stvořením, s nímž jsme spjati především prostřednictvím svého těla. Jakmile se přerušilo spojení s Bohem, byl narušen i harmonický vztah lidských bytostí s prostředím, v němž jsme povoláni žít, a zahrada se proměnila v poušť (srov. *Gen 3,17-18*). V důsledku hříchu se člověk považuje vůči stvoření za boha, cítí se být jeho naprostým pánem a neužívá jej pro cíle stanovené Stvořitelem, ale k vlastnímu zájmu, na úkor stvoření a druhých lidí.

Když opustíme zákon Boží, zákon lásky, prosadí se zákon silnějšího proti slabšímu. Hřích, který sídlí v srdci člověka (srov. *Mk 7,20-23*) a projevuje se jako nenasytnost, touha po přehnaném blahobytu, nezájem o dobro druhých a často i o své vlastní, vede k vykořisťování tvorstva, lidí a životního prostředí s nenasytnou chtivostí, jež považuje každé přání za právo a dříve či později zničí i toho, kdo je jí ovládán.

3. Ozdravná síla pokání a odpuštění

Tvorstvo proto naléhavě potřebuje, aby se ukázali Boží synové a dcery, kteří by se stali „novým stvořením“: „Je-li tedy někdo v Kristu, je novým stvořením: to staré zaniklo, je zde to nové“ (*2 Kor 5,17*). Tím, že se oni projeví, i *samotné stvoření může „slavit Velikonoce“*; může se otevřít novým nebesům a nové zemi (srov. *Zj 21,1*). Jít směrem k Velikonocům znamená obnovu naší tváře a našeho srdce křesťanů skrze pokání, konverzi a odpuštění, abychom mohli prožívat celé bohatství milosti velikonočního tajemství.

Tato „netrpělivost“ a očekávání tvorstva dojdou svého naplnění, až se projeví Boží děti, tedy až křesťané a všichni lidé s rozhodností podstoupí „námahu“ konverze. Celé stvoření je spolu s námi povoláno, aby „i ono bylo osvobozeno od poroby porušenosti a vešlo pak do svobody a slávy Božích dětí“ (*Řím 8,21*). Postní doba je svátostným znamením této konverze. Vyzývá

křesťany, aby s větší intenzitou a konkrétností vtělovali velikonoční tajemství do svého osobního, rodinného a společenského života, zvláště za pomoci postu, modlitby a almužny.

Postit se znamená učit se proměňovat svůj postoj k ostatním lidem a tvorům: přecházet od pokušení všechno „pohlcovat“, abychom nasýtili svou chamtivost, ke schopnosti trpět z lásky, která může naplnit každou prázdnotu našeho srdce. *Modlit se*, abychom se dokázali zříkat modloslužebnictví a pocitu soběstačnosti svého já a abychom prohlásili, že potřebujeme Pána a jeho milosrdenství. *Dávat almužnu*, abychom se zbavili pošetilosti, že můžeme žít a shromažďovat všechno pro sebe s iluzí zabezpečit se pro budoucnost, která nám nepatří. Tak budeme nacházet radost z plánu, který Bůh vložil do stvoření i do našeho srdce, plánu, jenž znamená milovat jeho, své bratry i celý svět a v této lásce nacházet právě štěstí.

Draží bratři a sestry, „postní doba“ Božího Syna spočívala v tom, že vstoupil na *poušť* stvoření, aby se znovu stala onou zahradou *společenství* s Bohem, jakou byla před prvotním hříchem (srov. *Mk* 1,12-13; *Iz* 51,3). Kéž během naší postní doby projdeme stejnou cestou, abychom přinesli Kristovu naději také tvorstvu, které doufá „že i ono bude osvobozeno od poroby porušenosti a vejde pak do svobody a slávy Božích dětí“ (*Řím* 8,21). Nedopustme, aby tato příznivá doba uplynula bez užitku! Prosme Boha, aby nám pomohl vydat se na cestu pravé konverze. Zanechme sobectví, nehleďme jen na sebe samotné a obraťme se k Ježíšovým Velikonocům; staňme se bližními pro bratry a sestry v těžkostech a sdílejme s nimi svá duchovní i hmotná dobra. Když takto konkrétně přijmeme do svého života Kristovo vítězství nad hříchem a nad smrtí, budeme na celé stvoření přitahovat jeho proměňující sílu.

Vatikán, 4. října 2018,
slavnost svatého Františka z Assisi